

Rutin vid demens

– för kommunens baspersonal, sjuksköterskor
och demensteam

Bakgrund

Till grund för rutinen ligger den läns gemensamma demensmodellen "Annas led- för trygg och säker demensvård". Annas led är en modell för regionala riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom i Halland. Modellen bygger på Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom 2010 och beskriver hur samarbetet kring demensvården bör fungera i vårdkedjan mellan närsjukvård, specialistvård och kommunerna i Halland.

Syfte

Syftet med rutinen är att upptäcka personer med demenssymptom i ett tidigt skede samt att underlätta både vid bedömning och vid kommunikation mellan olika yrkeskategorier. Rutinen tydliggör hur kommunens baspersonal, sjuksköterskor och demensteam bör samarbeta kring personer med kognitiv svikt och deras anhöriga. Avsikten är att förhindra att dessa personer "faller mellan stolarna".

Mål

- Uppmärksamma beteendeförändringar som kan vara symptom på en begynnande demenssjukdom.
- Uppmärksamma beteendeförändringar hos kunder med känd demenssjukdom.
- Samverka så att symptom som uppmärksammats utreds.
- Ge trygghet och en personcentrerad omvårdnad där individens behov, intressen och önskemål formar innehållet i vardagen.
- Stödja anhöriga.
- Följa upp sjukdomsutvecklingen och anpassa insatserna därefter.

Fallbeskrivning

För att exemplifiera hur symptomen vid demens kan yttra sig används en fiktiv berättelse om Anna.

Annas första symptom

Anna bor hemma och har haft hemtjänst i några veckor efter sitt benbrott. Nu har man märkt att Anna frågar om saker som hon redan har fått svar på och att hon upprepar sig i samtal. Hon är också mer misstänksam mot personalen och vill inte alltid ta emot den hjälp hon har beviljats.

Hemtjänsten misstänker att Anna kanske har börjat utveckla en demenssjukdom och kontaktar därför ansvarig sjuksköterska. De berättar för henne om vad de har observerat kring Annas förändrade beteende. De har även förvissat sig om att Anna äter och dricker ordentligt och att hon inte har några symptom på kroppslig sjukdom.

Vad gör baspersonal när Anna uppvisar symptom på kognitiv svikt?

- Uppmärksamma beteendeförändringar hos kunden.
- Uppmärksamma nya symptom hos kunder med känd demenssjukdom.

1. Uppmärksamma och identifiera symptomen med stöd av "Symptomguiden vid demens", se *musmatta*. Använd dessutom nedanstående frågor som stöd:

- A. Beskriv beteendeförändringar.** Hur, när och var yttrar sig dessa förändringar?
- B. Vad kan tänkas utlösa dessa?** Observera feber, andra infektioner, smärta, högt/lågt blodtryck, puls, nyinsatta/utsatta mediciner, munhälsoproblem etc.
- C. Är de basala behoven tillfredsställda?** Får kunden i sig tillräckligt med mat/dryck? Har kunden en god nattsömn? Hur är det med toalettvanor? Hur är det med syn/hörsel? Får kunden tillräckligt med fysisk- och mental stimulans i vardagen?

- ✓ Dokumentera observationer och tag kontakt med ansvarig sjuksköterska vid behov. Viktigt även med anhörigkontakt.

2. Vid kontakt med sjuksköterskan var beredd på att kunna redogöra för ovanstående samt vidtagna åtgärder. Sjuksköterskan gör en vidare utredning kring punkt **B** och **C**.

HEMTJÄNST: Om kunden inte tillhör kommunens hemsjukvård informera arbetsledaren som rådfrågar demensteamet.

SÄBO: Vid behov av stöd och vid BPSD-problematik kontakta demensteamet.

*Var uppmärksam på hur den anhörige mår. Hänvisa till kommunens anhörigstöd!

Vad gör sjuksköterskan?

- Analyserar underlaget från baspersonalen och gör hembesök hos kunden för att kunna vidta fortsatta åtgärder. Gör en utredning kring punkt **B** och **C**. Observera att vissa mediciner kan ge konfusion och kognitiva problem.
- Kontakta ansvarig vårdenhhet/läkare vid behov av vidare utredning samt eventuell läkemedelsgenomgång.

3. Om problemet kvarstår trots utförda basala och medicinska åtgärder kan kunden eller anhörig själv söka kontakt med ansvarig vårdenhhet.

HEMTJÄNST: Om kunden eller anhörig inte själv kan söka dessa kontakter är ansvarig sjuksköterska behjälplig. Fråga om det är OK att demensteamet kontaktas. Vid kontakt med demensteamet används mailfunktionen i Magna Cura.

SÄBO: Kontakta och rådgör med ansvarig läkare. Rådfråga med demensteamet vid behov och vid BPSD-problematik. *Var uppmärksam på hur den anhörige mår. Hänvisa till kommunens anhörigstöd!

Vad gör demensteamet?

- Går igenom underlaget från sjuksköterskan.
- Kontaktar ansvarig sjuksköterska och kundens kontaktman.
- Bokar in ett hembesök hos kunden efter kundens/anhörigas samtycke.
- Upprättar en kontakt med anhöriga.
- Är behjälpliga vid den basala utredningen som utförs på vårdcentralen.
- Behjälplig vid BPSD-problematik.
- Informerar om och förskriver kognitiva hjälpmedel vid behov.
- Behjälplig vid introduktion till beviljad dagverksamhet och korttid.
- Erbjuder aktiviteter.
- Håller i anhöriggrupper och anhörigutbildningar.
- Har ett nära samarbete med övriga professioner i Hemvårdsförvaltningen samt närsjukvården och minnesmottagningen.

Demensteamet är ett tvärprofessionellt team som arbetar konsultativt och individuellt. Teamet består av två demenssköterskor samt en arbetsterapeut. De vänder sig till alla kommuninvånare som är 65 år och äldre, med eller utan kommunens insatser.

Vad gör anhörigstödet?

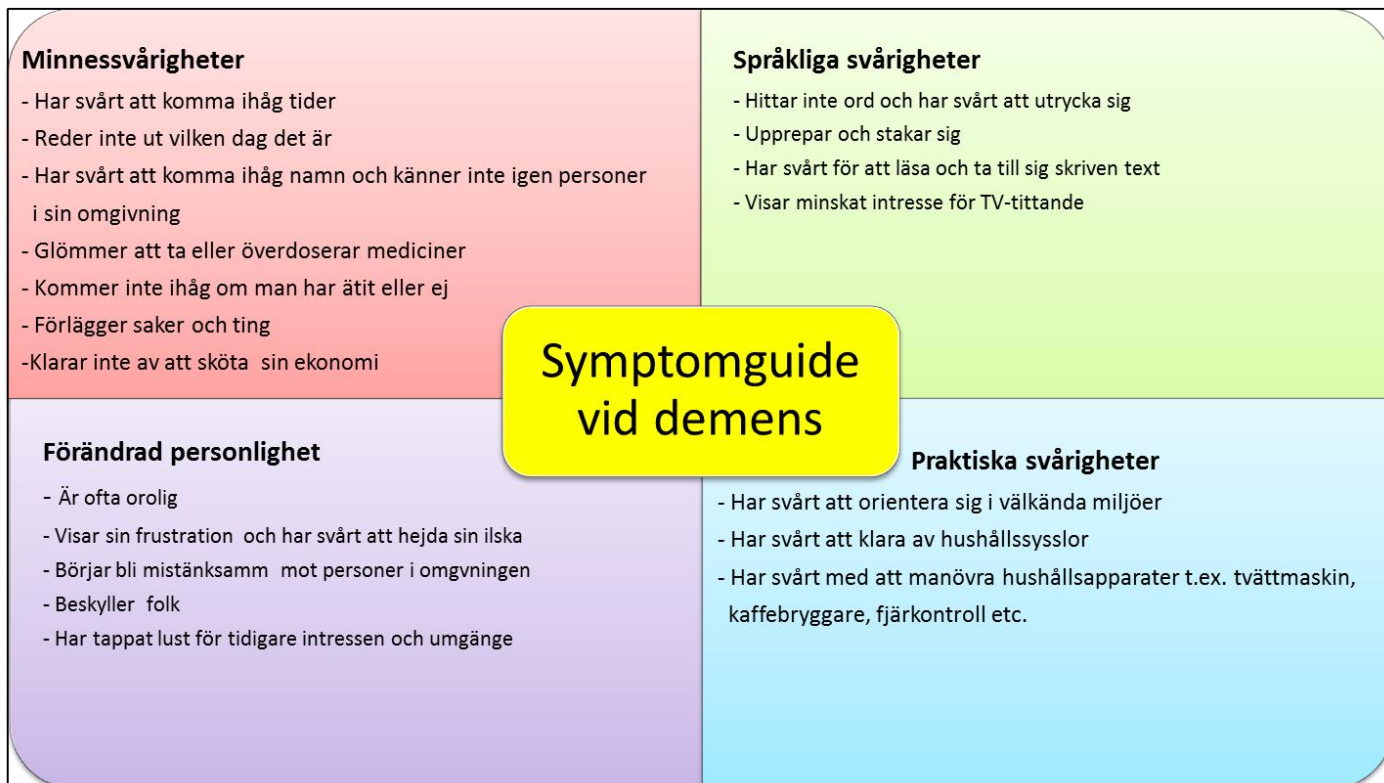
Demenssjukdomarna skildras ofta som de anhörigas sjukdom, eftersom de förändringar som följer med i sjukdomsutvecklingen kan ha en stark inverkan på de anhöriga. Därför är det oerhört viktigt att anhöriga får stöd och hjälp i vardagen.

Vilket stöd kan man få som anhörig?

- Stöd- och informationssamtal
- Hembesök
- Anhörigträffar/grupper
- Avlösning i hemmet
- Dagverksamhet och korttid med demensinriktning
- Växelvård
- Utbildningar och föreläsningar
- Aktiviteter för både anhöriga och kunden

Bilaga 1.

Symptomguide vid demens

På nedanstående länkar kan man hämta information om Annas led, demenssjukdomar, webutbildningar, kvalitetsregister samt litteraturtips:

www.regionhalland.se/annasled

www.demenscentrum.se

www.bpsd.se

www.svedem.se

Kontakt:

Demensteamet

Tel. 035-18 27 84

Eller 035-13 74 96

Anhörigstödet

Tel. 035- 13 95 73